

VRAŽDA NA ŽIDECH VE VĚDOMÍ NĚMCŮ

Wolfgang Benz

Příspěvek vyšetřuje formy tematizace německé viny na vyhlazení židů a její odmítání ve vědomí Němců čtyři desetiletí po skončení nacionálního socialismu. Za příklad mu slouží reakce diváků na televizní pořad, který v závěru reportáže o postupujícím rozpadu vyhlazovacího tábora Osvětim vyzýval k soukromé finanční podpoře na uchránění památného místa; v těchto reakcích autor rozeznává jisté, stále se opakující argumentační prototypy a hodnotí je jako důležité ukazatele ve stavu veřejného vědomí vzhledem k fašistickému infernu. Jenom u menšiny vede pocit viny a lítosti k popírání toho, co se stalo, a k pokusu, vydávat Osvětim za lež. Především příslušníci starší generace se však z uraženého patriotismu domáhají srovnání, často vypočítávají vlastní utrpení a vehementně odmítají tézi o německé vině na 2. světové válce i zdánlivou výtku německé kolektivní viny na zločinech nacionálně socialistického režimu. Jiní diváci pocíťovali snahu o zachování památníku jako něco ústrašného. Na tomto místě autor článku argumentuje proti široce uplatňované kultuře morálních apelů na „citovou postiženost“ jednotlivce, která vede u mnohých Němců k tomu, že se odvracejí, a spatřuje v tom nutnost nových forem kontroverze s dějinami.